

Секція 19. Економічна безпека

Русіна Юлія Олександрівна

кандидат економічних наук

доцент кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки

м.Київ, Україна

Лисенко Владислава Вікторівна

студент кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки

Київський національний університет технологій та дизайну

м.Київ, Україна

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

В сучасному суспільстві загрози для ефективної діяльності установи, організації, підприємства висувають все нові вимоги до побудови та функціонування системи безпеки. Для того, щоб протистояти сучасним загрозам і ризикам система безпеки повинна використовувати сучасні технології, методи та методики щодо активної протидії всім реальним і потенційним небезпекам та ризикам.

Питання управління фінансово-економічною безпекою комерційного банку викладені в багатьох наукових працях відомих вчених, серед яких: Захаров О. І., Пригунов П. Я., Горячова К.С., Криль Я.М., Ярочкин В.І., Примостка О.О. тощо.

«Фінансово-економічна безпека (ФЕБ) – це такий стан системи безпеки установи, який дає змогу уникнути зовнішніх загроз і протистояти внутрішнім чинникам дезорганізації за допомогою наявних ресурсів, управлінських здібностей менеджерів, а також структурної організації та в співпраці працівників банківської установи з службою захисту» [1, с. 21].

У контексті вузькофункціонального підходу вважається, що фінансово-економічна безпека банківської установи – це стан установи, що

характеризується її здатністю виконувати властиві їй функції для досягнення фінансових цілей з урахуванням наявних ризиків настання небажаних змін у цьому стані. В такому розумінні управління фінансово-економічною безпекою банківської установи – це не сукупність прямих забезпечувальних управлінських дій, а дії непрямого характеру, скеровані на підтримання фінансової підсистеми банку в прийнятному стані. Відповідно до цього фінансово-економічна безпека буде підтримуватися на прийнятному рівні, головним чином, за рахунок відсутності або малої ймовірності настання загрозливих умов та обставин [2, с. 15].

Механізм управління ФЕБ комерційного банку створюється з метою забезпечення ефективного та своєчасного використання всіх захисних заходів для мінімізації (або попередження) негативного впливу небезпек, загроз та ризиків [3, с. 3].

Ярочкин В.І. трактує безпеку банку як: «стан стійкої життєдіяльності, за якого забезпечується реалізація основних інтересів і пріоритетних цілей банку, захист від зовнішніх і внутрішніх дестабілізуючих факторів незалежно від умов функціонування» [4, с.53].

В основі забезпечення фінансово-економічної безпеки банківської діяльності повинна лежати певна концепція, яка включає мету, завдання та принципи діяльності. Метою цієї системи є мінімізація зовнішніх і внутрішніх загроз економічній діяльності банку, у тому числі, його фінансовим, матеріальним, інформаційними та кадровим ресурсам.

Оскільки банк взаємодіє з зовнішніми організаціями, то основна мета безпеки банку полягає у виключенні можливості нанесення йому збитків, або упущення вигоди та забезпеченні його ефективної діяльності, якісну реалізацію всіх операцій та угод.

Головним критерієм ефективності та якості безпеки банку є стабільність його фінансового й економічного розвитку, відповідно до планів і завдань, незалежно від зміни ситуації.

Аналізом ФЕБ банку займається аналітичний центр ризик-менеджменту, який має за мету об'єднати зусилля підрозділів, що займаються дослідженням, профілактикою, аналізом ризиків шляхом формування завдань за оцінкою, контролем, підтвердженням допущень, зроблених на основі аналізу операцій, сформованих у формі математичних рядів, подальшої ініціації перевірок і бек-тестування зроблених допущень і прогнозів, розробка управлінських рішень по вдосконаленню безпеки операцій і мінімізації ризиків на основі, одержаних в ході перевірок, даних.

У процесі забезпечення ФЕБ передбачається планування і здійснення сукупності заходів, поєднаних за функціональною ознакою в комплексну систему забезпечення безпеки банку.

Слабкість системи економічної і фінансової безпеки, відсутність конструктивних методів захисту банківської діяльності зумовлює її нестійкість. Проте науково обґрунтованої концепції і механізму забезпечення фінансово-економічної безпеки банківської діяльності досі не створено.

Серед проблем захисту банківської діяльності від загроз зовнішнього і внутрішнього характеру усе більш актуальною є необхідність забезпечення охорони фінансових ресурсів, захист інформації, майна і персоналу комерційного банку, створення механізмів фінансово-економічного захисту банківської системи тощо.

Управління фінансовими ресурсами, грошовими потоками банку є одним з ключових елементів усієї системи сучасного управління, що має особливе, пріоритетне значення для сьогоденних умов банківської діяльності. Для цього необхідно, щоб менеджери різних рівнів мали знання з теорії фінансово-економічної безпеки, її структури, об'єктів безпеки, основні небезпеки і загрози, кількісні і якісні показники оцінки рівня фінансово-економічної безпеки, методи аналізу чинників і, що особливо

важливо, основні напрями забезпечення безпеки, а також уміли втілювати на практиці теоретичні положення [5, с. 45].

Тобто, для забезпечення ефективної діяльності банківської установи необхідно ретельно перевіряти потенційних клієнтів банку та слідкувати за сплатою дебіторських заборгованостей банку.

В сучасних умовах розвитку банківської системи особливо актуальним стає завдання оцінки її фінансово-економічної безпеки і розробки сукупності критеріїв та показників, які давали б якісну й кількісну характеристику її рівня. До основних показників аналізу економічної безпеки банківської системи необхідно віднести індикатори, що стосуються організації грошового обігу, сфери платежів і розрахунків, кредитування, ефективності розвитку банківського сектора, присутності іноземного капіталу, а також показники, що характеризують дотримання кредитними організаціями державного законодавства та нормативів тощо. Від адекватної оцінки сучасного рівня банківської безпеки багато в чому залежить повнота, своєчасність і результативність управлінських заходів із ліквідації, попередження й запобігання наявним та потенційним загрозам у банківській системі, а відтак — національній економіці і соціальній сфері України.

Список використаних джерел

1. Захаров О. І., Пригунов П. Я. Організація та управління економічною безпекою суб'єктів господарської діяльності / О. І. Захаров, П. Я. Пригунов // Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2008. – 257 с.
2. Горячова К.С. Механізм управління фінансовою безпекою підприємства / К.С. Горячова // Автореферат на здобуття наукового ступеню к.е.н. – К.:КНУТД, 2006. – 16 с.
3. Криль Я.М. Дескриптивна компліментарність забезпечення економічної безпеки та вітчизняних управлінських традицій / Є.І.

Овчаренко, Я.М. Криль // Економіка. Менеджмент. Підприємництво. Зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Вип. 23. Ч. II. – Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2011. – С. 211-217.

4. Ярочкин В.І. Безпека банківських систем / В.І Ярочкин // Ось – 89, 2004. – 416 с.
5. Примостка О.О. Аналіз ефективності діяльності комерційних банків / О.О Примостка // Фінанси України. – 2003. – №4. – 101 с.